

Inhoud

Dankwoord	8
Inleiding	9
4 <i>Deel 1. De diepe kloof (1800-1870)</i>	11
<i>Hoofdstuk 1. Nieuwe rijkdom en nieuwe armoede</i>	12
Een economisch wonder voor enkelen	12
Bevolking en landbouw	15
Aardappelen: de oplossing?	17
Lage koopkracht en hoge pacht	18
<i>Hoofdstuk 2. Het dagelijks karakter van de honger</i>	20
Pre-industriële voeding en bevoorradingscrisissen	20
Stijgende voedselprijzen na 1800	22
Ellende in de steden	23
Ellende op het platteland	30
Kwalijke fysieke gevolgen	34
Hongeroproer!	35
Kervend staal en moordend lood	38
Crisisbeleid en vrijhandel	40
Jenever en brave & stoute arbeiders	43
Uit de miserie	46
Voeding en produktiviteit	49
<i>Hoofdstuk 3. De dagelijkse verzadiging en het schitterende feest</i>	51
Welke burgerij?	51
De klasse van rijkdom en bezit	53
Ideologie en pralerige levenswijze	55
Dikke of spaarzame bourgeois?	56
Mogelijk spaarzaam... maar alleszins verzadigd eten!	58
'Boire un petit coup c'est agréable...'	62
De glitter van het feest	65
Eten in het openbaar	69
Gastronomie aan het hof van Leopold II	73
De kost van de voeding van de bourgeoisie	79

<i>Epiloog</i> Een eerste tussentijdse balans	81	
<i>Deel 2. Revolutie in de voeding (1870-1945)</i>	85	
<i>Hoofdstuk 1.</i> Landbouw, nijverheid en arbeid veranderen	86	
De 'agricultural invasion'	87	
Werken en wonen	89	5
Nog een industriële revolutie	90	
Ontdekking van de consument	92	
De arbeidersbeweging en de st(r)aat	94	
<i>Hoofdstuk 2.</i> Arbeidskracht, produktiviteit en voeding	97	
100000 broden!	97	
Verbeteringen met vallen en opstaan	98	
Anders gaan eten: échte verbeteringen	104	
Voeding en arbeidsinspanning	108	
Calorieën, vitamines, koolhydraten en de menselijke nood daaraan	112	
Voeding, gezondheid en dood	114	
De haperende verbetering van de voeding van landarbeiders	117	
Iets over bedienden en ambtenaren	121	
Huishoudonderricht voor onze meisjes	123	
Het vuur: centraal punt in de keuken	125	
De onstuitbare opgang van de moderne huisvrouw. Emancipatie? Verknechting!	126	
De zoete jaren	129	
Feesten, kermissen en vaste pannekoekdagen	132	
De slinkende kost van de voeding	135	
<i>Hoofdstuk 3.</i> Uitgekiende smaak en burgerlijk genot	138	
De nieuwe elite en de rol van de restaurants	138	
De 'manuel du voyageur' van Baedeker	141	
De opkomst van het populaire restaurant	144	
Brusselse restauranthouders in de Belle Epoque: wie, wat, waar?	146	
Luxeprijzen, 'populaire' prijzen en barrières	152	
Gestoofd vlees, hutsepot, waterzooi en... friet	156	

Mousseline, mignon en suprême: de nouvelle cuisine en de gourmets	159
De kostschool in Melle	165
Het rijk der vrouw	166
Keukenprinsessen, géén feministes	169
La lutte quotidienne!	173
Twee wereldoorlogen	175
Honger en overlevingsstrategieën	180
<i>Epiloog</i> Een tweede tussentijdse balans	183
<i>Deel 3. Eten in het vrije westen (1945-1990)</i>	187
<i>Hoofdstuk 1. Amerikanisme en Fordisme</i>	189
Dollars voor Vlaanderen	189
Spurten in de jaren zestig en haperen in de jaren tachtig	190
Vijf of tien frank per uur méér?	192
De discrete charmes van een karretje	194
Leve de poef	196
Paradoxen van de massaconsumptie	198
<i>Hoofdstuk 2. Consumptiekracht en economische belangen</i>	200
Leven en werken tijdens 's lands heropbouw	200
1950-1990: luxevoeding voor de arbeidersklasse?	203
Hoe moet het dan wél?	207
Bier- en coladrinkers	209
De lekkere hapjes van de bedienden	212
Conjunctuur en voeding in crisis	216
Een tijd voor koken en eten	218
Orkanen en tradities	221
Kroketten, koninginnehapjes en groentekrans: 't is weer feest!	223
'Democratisering' van de restaurants	227
Een lang leven!	230
De paradox van deze tijd: meer, gevarieerder en relatief goedkoper	231

<i>Hoofdstuk 3. Een wereld van verschil</i>	235
Een keuken voor zeepbaronnen	235
Mei '68 in de luxekeuken	239
Eerst het sausje en daarop de vis	240
Vindingrijke restaurateurs, trendgevoelige journalisten en hun publiek	242
Comme chez qui?	247
Alles is relatief, zeker de rekening in een luxerestaurant	250
Meters van rijkdom	252
Mag het een ietsje meer zijn?	255
De ruggegraat van het leven	256
Vers van bij de traiteur	259
Thuis exotisch...	261
... én gezond smullen	263
Je mannetje staa(t)(n) in de keuken	265
<i>Epiloog</i> Een laatste tussentijdse balans	268
<i>Besluit. Voeding en sociale ongelijkheid</i>	271
<i>Bibliografie</i>	277
<i>Lijst van illustraties</i>	283